

341

พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางสาววัฒนา ประกอบแสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-114-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1681421X

FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS
UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE
NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION
IN THE NORTHEASTERN REGION

Miss Watana Pragobsang

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Physical Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-114-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นวัตกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย

นางสาววัฒนา ประกอบสง

ภาควิชา

พลศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี ขวัญบุญจัน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลาวัณย์ สุกกรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี ขวัญบุญจัน)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวดี หอมสนธิ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทิพย์ศิริ กาญจนวาสี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. เอมอัชฌา วัฒนบูรานนท์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงผ่านเดียว

วัฒนา ประกอบแสง : พฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION IN THE NORTHEASTERN REGION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.รัชนี ขวัญบุญจันทร์, 117 หน้า ISBN 974-632-114-5

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทักษะและการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนตามตัวแปรที่ตั้งของโรงเรียน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 480 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล 240 คน และนักเรียนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล 240 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 476 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที"

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด นักเรียนมีความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำในเรื่อง อาหารที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต อาหารที่ให้กระดูกและฟันแข็งแรง อาหารหญิงหลังคลอด ประโยชน์ของผักและผลไม้ที่มีสีเหลือง ปริมาณน้ำที่ร่างกายต้องการในหนึ่งวัน อาหารที่มีสารบอแรกซ์ และประเภทของสารอาหาร นักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลและนักเรียนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีความรู้ดีกว่านักเรียนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล
2. นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดี นักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลและนักเรียนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีทัศนคติดีกว่านักเรียนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล
3. นักเรียนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารอยู่ในระดับดี นักเรียนโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล และนักเรียนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ..... พลศึกษา
สาขาวิชา ..... สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

#C641720 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS/STUDENTS/THE NORTHEASTERN REGION/LOCATION OF SCHOOL

WATANA PRAGOBANG : FOOD CONSUMPTION BEHAVIORS OF PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION IN THE NORTHEASTERN REGION. THESIS ADVISOR: ASSO.PROF. RAJANEE QUANBOONCHAN, Ph.D., 117 pp. ISBN 974-632-114-5.

The purposes of the research were to study and compare the knowledge, attitudes and practices concerning food consumption of Prathom Suksa Six students under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission in the Northeastern Region. The independent variable was the school locations.

Questionnaires were developed by the researcher. All 480 subjects were divided into two groups, each group was composed of 240 students from schools inside and outside the municipal/sanitary areas. Four hundred and seventy six questionnaires, or 99 percent, were returned and then analyzed to obtain percentages, means and standard deviations. A t-test method also applied to determine the significant differences.

The findings were as follows:

1. The students' knowledge was found above the low level. Students' knowledge below standard were: food which promotes growth, food makes bone and teeth strong, food which suits for postpartum, the advantages of vegetables and yellow fruits, the amount of water that body wants per day, food contains borax and kind of substances. There were statistically significant differences at .05 level on the knowledge of food consumption between students from schools inside and outside municipal/sanitary areas. The knowledge of students from schools inside municipal/sanitary areas was better than those from school outside municipal/sanitary areas.

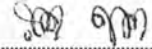
2. The students' attitudes were at the good level. There were statistically significant differences at .05 level on the attitudes of food consumption between students from schools inside and outside municipal/sanitary areas. The attitudes of students from schools inside municipal/sanitary areas were better than those from schools outside municipal/sanitary areas.

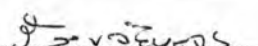
3. The students' practices were at the good level. There were no statistically significant differences at .05 level on the practices of food consumption between students from schools inside and outside municipal/sanitary areas.

ภาควิชา..... พลศึกษา.....

สาขาวิชา..... สุขศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2537.....

ลายมือชื่อนิติ..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร. รัชณี ขวัญบุญจัน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้สละเวลาให้ความช่วยเหลือแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เอาใจใส่พร้อมทั้งให้กำลังใจอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความกรุณา สละเวลา ตรวจสอบ แก้ไขแบบสอบถาม จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวดี หอมสนิท ที่ได้กรุณาตรวจและแก้ไขบทคัดย่อ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุฑา มีสิน ที่กรุณาให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ ดร. นิราศ จันทระจิตร ที่กรุณาช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลและพิมพ์แก้ไขในส่วนที่บกพร่อง

ขอขอบพระคุณสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ พร้อมทั้งอาจารย์ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และอาจารย์ที่เกษียณชั่งทุกท่าน ขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ความร่วมมือ ตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสุดาวรรณ ชันชมมิตร คุณดารณี ลัทธินนต์ คุณศศิธร ศรีเพ็ชร ที่กรุณาช่วยเหลือด้านการพิมพ์แก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์ และขอขอบคุณผู้ที่ได้กล่าวนามถึงในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

ประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอเทอดพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ที่ให้การสนับสนุนให้ความรัก ความห่วงใย ให้กำลังใจ พร้อมทั้งให้ทุนทรัพย์ตลอดมา และกราบขอบพระคุณพี่ ๆ ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ จนผู้วิจัยประสบผลสำเร็จในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

สารบัญ

๕

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
2 วรรณคดีและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความหมายของพฤติกรรม.....	7
ความหมายของพฤติกรรมการบริโภค.....	9
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและต่างประเทศ.....	14
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	23
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	23
กลุ่มตัวอย่าง.....	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	29
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
รายการอ้างอิง.....	79
ภาคผนวก.....	86
ประวัติผู้เขียน.....	117

ตารางที่

1	ความถี่ และร้อยละของข้อมูลทั่วไป ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ในเขตและนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตาม อายุ เพศ ศาสนา บุคคลที่ นักเรียนอาศัยอยู่ การศึกษาของบิดา มารดา การศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพของบิดา มารดา อาชีพของผู้ปกครอง รายได้เฉลี่ยของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว อาหารกลางวันที่นักเรียนรับประทาน และแหล่งความรู้ที่นักเรียนได้รับ เรื่อง "การบริโภคอาหาร" นอกจากโรงเรียน.....	30
2	จำนวน และร้อยละ ของระดับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกในโรงเรียนในเขตและโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขา- ภิบาล.....	38
3	ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ด้านความรู้เกี่ยวกับการ บริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนในเขตและโรงเรียนนอก เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล.....	40
4	จำนวนและร้อยละ ของระดับคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกในโรงเรียนในเขตและโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขา- ภิบาล.....	44
5	ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ทางด้านทัศนคติเกี่ยวกับการ บริโภคอาหารของนักเรียนในโรงเรียนในเขตและโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขา- ภิบาล.....	46
6	จำนวน และร้อยละ ของระดับคะแนนการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกในโรงเรียนในเขตและโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล.....	50
7	ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการ บริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนในเขตและโรงเรียนนอก เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล.....	52
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า "ที" ของการเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริโภคอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำแนกใน โรงเรียนในเขตและโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล.....	56